

CY000LAR033 - ΥΔΑΤΟΦΡΑΚΤΗΣ ΚΙΤΙΟΥ

Περιγραφή

Ο υδατοφράκτης Κιτίου LAR033 βρίσκεται εντός των διοικητικών ορίων της κοινότητας Τερσεφάνου, σε απόσταση 2.19km βόρεια από το κέντρο της.

Κατασκευάστηκε το 1964, από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, στη κοίτη του ποταμού Τρέμιθου. Έχει χωρητικότητα 1,614,000 m³ και αποστραγγίζει λεκάνη απορροής 130 km². Το νερό χρησιμοποιείται για άρδευση περιοχής 664 εκταρίων. Με βάση την κατηγοριοποίηση του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ) ανήκει στα «μεγάλα φράγματα» και στον κατάλογο της Διεθνούς Επιτροπής Μεγάλων Φραγμάτων (1). Περισσότερες σχετικές πληροφορίες -για τα κριτήρια κατηγοριοποίησης- βρίσκονται στην «Αρχειοθήκη» του Υγροτόπιου και στην ιστοσελίδα του ΤΑΥ (1). Ο Υδατοφράκτης Κιτίου αποτελεί ένα από τα τρία εμπλουτιστικά φράγματα, που κατασκευάστηκαν με στόχο να αποφευχθεί η ροή νερού προς τη θάλασσα και να βοηθηθεί ο εμπλουτισμός των αλουβιακών υδροφορέων. Τα άλλα δύο είναι Φράγμα Μόρφου (NIC098) και Φράγμα Μάσσαρι (NIC162). Η κατασκευή σχετικά μεγάλου μεγέθους εμπλουτιστικών φραγμάτων κρίνεται αποτελεσματική αλλά παρουσιάζει αυξημένο κόστος. Σημειώνεται επίσης ότι παρατηρείται προοδευτική μείωση της διηθητικής ικανότητας του φράγματος λόγω της στερεοπαροχής, για αυτό θα πρέπει να γίνεται αφαίρεση των υλικών αυτών μετά την ξήρανση της λεκάνης κατάκλισης (2).

Κατά μήκος του ίδιου ποταμού, ανάντη του Υδατοφράκτη Κιτίου είναι ο Υδατοφράκτης Λυμπιών (LAR029) και η εκβολή του ποταμού κατάντη (LAR023). Τροφοδοτείται από τη λεκάνη απορροής και η παρουσία του νερού είναι μόνιμη. Η οριοθέτηση του υγρότοπου περιλαμβάνει και μέρος του γραμμικού συστήματος κατάντη του αναχώματος, το οποίο συντηρείται από τις απορροές του Υδατοφράκτη.

Η βιολογική του αξία είναι μικρή. Η βλάστηση που απαντάται περιλαμβάνει δεντρώδη/θαμνώδη είδη όπως *Dittrichia viscosa*, *Tamarix* sp., και καλαμιώνες με *Arundo donax*. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η καταγραφή του είδους *Verbena supina* που περιλαμβάνεται στα είδη του κόκκινου βιβλίου της χλωρίδας της Κύπρου ως εύρωτο (3). Στη πανίδα του υγρότοπου καταγράφηκαν τα είδη πτηνών *Falco tinnunculus*, *Alectoris chukar*, *Fulica atra*, *Galerida cristata* και *Tachybaptus ruficollis*. Η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας κατέθεσε εισήγηση για να παραχωρούνται περιορισμένες ποσότητες νερού στο φράγμα Κιτίου, αφού θεωρείται σημαντικός υγρότοπος για την ορνιθοπανίδα (4).

Στα πλαίσια του προγράμματος «Ιζήματα» (<http://www.izimata.com>, πρόσβαση 08/15), που σκοπό είχε την εκτίμηση της έντασης της κατακράτησης ιζημάτων σε επιλεγμένους Υδατοφράκτες, προέκυψε ότι στον Υδατοφράκτη Κιτίου υπάρχει κατακράτηση σημαντικής ποσότητας ιζημάτων και ότι το πάχος του στρώματος κατακρατηθέντων ιζημάτων φθάνει μέχρι τα 4μέτρα από τον αρχικό πυθμένα πριν την κατασκευή του φράγματος. Η κατακράτηση των ιζημάτων έχει ως επίπτωση την πρόσχωση της λεκάνης. Με την πάροδο του χρόνου η στάθμη του πυθμένα ανεβαίνει. Όταν η στάθμη υπερβεί την ανώτατη στάθμη του φράγματος ο κύκλος των ιζημάτων επαναφέρεται, αφού τα ιζήματα συνεχίζουν την κίνηση προς τη θάλασσα.

Στη λεκάνη απορροής οι αγροτικές δραστηριότητες είναι μεγάλης έντασης, με πολλές εκτατικές καλλιέργειες και βόσκηση. Στη περιοχή υπάρχουν επίσης πολλά κτηνοτροφικά υποστατικά. Εντός του υγρότοπου και μέσα στο νερό υπάρχουν πολλά σκουπίδια παρά τις σημάνσεις ότι απαγορεύεται η ρήψη σκουβάλων.

Το 2004 η περιοχή Κιτίου- Περβολίων, -που ξεκινά ακριβώς κατάντη του Υδατοφράκτη-, κυρήχθηκε με άλλες τέσσερις ως Ζώνη Ευπρόσβλητη σε Νιτρορύπανση, ενώ ο υπόγειος υδροφορέας Κιτίου καθορίστηκε ότι εμπίπτει στη κατηγορία νερών που υφίστανται ή μπορεί να υποστούν νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης. Η ποιοτική του κατάσταση ταξινομείται ως «κακή» και έχει προταθεί η αφαίρεσή του από τις προστατευόμενες περιοχές υδρευτικού νερού, αφού δεν υφίσταται πλέον τέτοια χρήση (4, 5).

Περίοδος αναφοράς πρωτογενών δεδομένων: 17/02/2015

Απογραφείς: Α. Αναστάση, Α. Παπαθεοδούλου

(1) Χριστοφίδης Ν., Κύρου Κ., Πιστή Ε., Ιωάννου Α., Αυγουστή Μ., Χατζηγιάννη Ν. (2009). Φράγματα της Κύπρου. Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, Υπουργείο Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

(2) Κωνσταντίνου Κ., Γεωργίου Α. (χωρίς ημερομηνία): Εφαρμογές τεχνητού εμπλουτισμού στην Κύπρο – Προβλήματα.

(3) Τσιντίδης Τ., Χριστοδούλου Σ. Χ., Δεληπέτρου Π., Γεωργίου Κ. (2007). Το κόκκινο βιβλίο της χλωρίδας της Κύπρου.

Φιλοδοσικός Σύνδεσμος Κύπρου. Λευκωσία.

(4) Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (2011). Εφαρμογή των Άρθρων 11, 13 και 15 της Οδηγίας Πλαίσιο Περί Υδάτων (2000/60/EK) στην Κύπρο. Παράρτημα II- Αναλυτικό Πρόγραμμα Μέτρων.

(5) Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (2009). Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων των Προγραμμάτων Παρακολούθησης για τα Επιφανειακά Ύδατα στα Πλαίσια του Άρθρου 8 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. Σύμβαση ΤΑΥ 54/2009. Γ. Καραβοκύρης & Συνεργάτες Σύμβουλοι Μηχανικοί Α.Ε. Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη.

Βιβλιογραφική Παραπομπή στο Υγροτόπιο Κύπρου:

Παπαθεοδούλου Α., Σεργίδης Λ., Μιχαήλ Κ., Emirzade T., Βίκτωρα Μ., Αναστάση Α. 2015 – (συνεχής ενημέρωση): Υγροτόπιο Κύπρου- Απογραφή των Κυπριακών Υγροτόπων. Δημοσιεύεται στο <http://www.cypruswetlands.org>, πρόσβαση [ημερομηνία].

Γενικές πληροφορίες

Βασικές πληροφορίες

Τοποθεσία υγρότοπου:	Εσωτερικός
Τύπος υγρότοπου:	Τεχνητός
Φυσικός / Τεχνητός:	Υδατοφράκτης
Περιοχή (Ha):	24.91520
Hydrological interaction with other wetland:	Ναί - LAR029, LAR023
Αλατότητα νερού:	Γλυκό
Είσοδος γλυκού νερού:	Λεκάνη απορροής (από κατακρημνίσματα)
Επιφανειακή έξοδος νερού:	Έξοδος ελεγχόμενη από υπερχειλιστή
Ελεύθερη επιφάνεια νερού (%):	51 - 75
Υδροπερίοδος:	Μόνιμη

Γεωγραφική πληροφορία

Επαρχία:	ΛΑΡΝΑΚΑ
Municipality/Community:	ΤΕΡΣΕΦΑΝΟΥ
Coordinates (WGS84):	33.558440 E - 34.872200 N

Βιολογική σημασία

Βιολογική σημασία:	Μεσαία
--------------------	--------

Ramsar wetland types

Τύπος Ramsar	Κάλυψη (%)
6 -- Περιοχές αποθήκευσης νερού. Ταμιευτήρες, υψηλά φράγματα, διάφορα εμπόδια ροής νερού (> 80 στρέμματα)	> 95

Καθεστώς προστασίας και άλλοι χαρακτηρισμοί

Καθεστώς προστασίας

Κατηγορία καθεστώτος προστασίας	Υποκατηγορία καθεστώτος προστασίας	Ονομασία περιοχής	Κωδικός	Κάλυψη (%)	Νομοθεσία
Υδατική Προστασία	Ζώνη Προστασίας Γετρήσεων για Πόσιμο Νερό			100	Τερσεφάνου, στις ζώνες γεωτρήσεις με αρ. 18/66, 22/66, 3/67
Πολεοδομικό καθεστώς	Ακτές και Περιοχές Προστασίας της Φύσης		Z3	100	

Οικοσυστημικές Υπηρεσίες, Δραστηριότητες & Επιπτώσεις

Οικοσυστημικές Υπηρεσίες

Τύπος Οικοσυστημικής υπηρεσίας	Οικοσυστημικές Υπηρεσίες	Κλίμακα Οφέλους	Σημαντικότητα
Προμηθευτικές υπηρεσίες	Γλυκό νερό		
Υποστηρικτικές υπηρεσίες	Παροχή ενδιαιτημάτων		

Δραστηριότητες στον υγρότοπο

Δραστηριότητες	Ένταση
090 = Άλλες δραστηριότητες διατήρησης	Μικρή
423 = απόρριψη αδρανών υλικών (μπάζα)	Μεγάλη
530 = Βελτιωμένη πρόσβαση στην περιοχή	Μεγάλη
700 = Ρύπανση	Μεγάλη
701 = ρύπανση νερού	Μεγάλη
703 = ρύπανση εδάφους	Μεγάλη

Δραστηριότητες στη λεκάνη απορροής

Δραστηριότητες	Ένταση
105 = εκτατικές καλλιέργειες	Μεγάλη
140 = Βόσκηση	Μεσαία
230 = Κυνήγι	Μεσαία
430 = Αγροτικές (γεωργικές) κατασκευές	Μεσαία
490 = Άλλες αστικές, βιομηχανικές και συναφείς δραστηριότητες	Μεσαία
530 = Βελτιωμένη πρόσβαση στην περιοχή	Μεσαία
590 = Άλλες μορφές δικτύων μεταφορών και επικοινωνιών	Μικρή

Επιπτώσεις

Impact type	Ένταση
PS- = Ρύπανση από αστικά απόβλητα	Μεσαία

Οικότοποι & Βλάστηση

Τύποι οικότοπων

Τύποι οικότοπων	Κάλυψη (%)
92D0 Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (Nerio-Tamaricetea και Securinegion tinctoriae)	< 5

Τύποι βλάστησης

Τύπος βλάστησης	Κάλυψη (%)
Άλλο	
Θαμνώδης / Δενδρώδης	
Υπερυδατική	

Είδος

Χλωρίδα

Είδος	Κυριαρχία	Reference
Arundo donax	Παρόν	A. Αναστάση, Α. Παπαθεοδούλου, 17/02/2015
Dittrichia viscosa	Παρόν	A. Αναστάση, Α. Παπαθεοδούλου, 17/02/2015
Ferula communis	Παρόν	A. Αναστάση, Α. Παπαθεοδούλου, 17/02/2015
Tamarix sp.	Κυρίαρχο	A. Αναστάση, Α. Παπαθεοδούλου, 17/02/2015
Verbena supina		ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΧΛΩΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Πανίδα

Πτηνά	Πληθυσμός	Κατάσταση φωλιάσματος	Αναφορές
Anas platyrhynchos (L., 1758)	10-100		BirdLife Cyprus monthly checklist, September 2006
Actitis hypoleucos (L., 1758)	1-10		BirdLife Cyprus monthly checklist, September 2006
Ardea cinerea (L., 1758)	1-10		BirdLife Cyprus monthly checklist, September 2006
Falco tinnunculus (L., 1758)			BirdLife Cyprus monthly checklist, September 2006
Alectoris chukar (J.E.Gray, 1830)	1-10		A. Αναστάση, Α. Παπαθεοδούλου, 17/02/2015
Fulica atra (L., 1758)	1-10		A. Αναστάση, Α. Παπαθεοδούλου, 17/02/2015
Galerida cristata (L., 1758)	10-100		A. Αναστάση, Α. Παπαθεοδούλου, 17/02/2015
Tachybaptus ruficollis (Pallas, 1764)	1-10		A. Αναστάση, Α. Παπαθεοδούλου, 17/02/2015

Αναφορές

BirdLife Cyprus monthly checklist, April 2006

BirdLife Cyprus monthly checklist, September 2006

Τσιντίδης Τ., Χριστοδούλου Σ. Χ, Δεληπέτρου Π., Γεωργίου Κ. (2007). Το κόκκινο βιβλίο της χλωρίδας της Κύπρου. Φιλοδοσικός Σύνδεσμος Κύπρου. Λευκωσία.

Κωνσταντίνου Κ., Γεωργίου Α. (χωρίς ημερομηνία): Εφαρμογές τεχνητού εμπλουτισμού στην Κύπρο – Προβλήματα.

Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (2009). Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων των Προγραμμάτων Παρακολούθησης για τα Επιφανειακά Ύδατα στα Πλαίσια του Άρθρου 8 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. Σύμβαση ΤΑΥ 54/2009. Γ. Καραβοκύρης & Συνεργάτες Σύμβουλοι Μηχανικοί Α.Ε. Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη.

Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (2011). Εφαρμογή των Άρθρων 11, 13 και 15 της Οδηγίας Πλαίσιο Περί Υδάτων (2000/60/ΕΚ) στην Κύπρο. Παράρτημα ΙΙΙ- Αναλυτικό Πρόγραμμα Μέτρων.

Χριστοφίδης Ν., Κύρου Κ., Πιστή Ε., Ιωάννου Α., Αυγουστή Μ., Χατζηγιάννη Ν. (2009). Φράγματα της Κύπρου. Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, Υπουργείο Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

Αντιπροσωπευτική φωτογραφία & Χάρτης

LAR033

ΥΔΑΤΟΦΡΑΚΤΗΣ ΚΙΤΙΟΥ/ KITI RESERVOIR**Πρόγραμμα απογραφής των υγροτόπων της Κύπρου/ Inventory of the wetlands of Cyprus**

Δεδομένα Χάρτη: Google, DigitalGlobe, NASA

Map Data: Google, DigitalGlobe, NASA

 Όρια Υγροτόπου/ Wetland's Boundaries

TERRA CYPRIA
Το Κέντρο Ιατρικά Προσταγείας Τον Περιβάλλοντος
Της Στήλης Κοινωνικών Φορέσεων
Κέντρο Ζώνης Κοινωνία Υγείας

ΥΓΡΟΤΟΠΙΟ
Κύπρου